

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В статті проаналізовано методи підвищення рівня комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти на заняттях з іноземної мови. Дослідження базується на системному методі, порівняльному аналізі та абстрагуванні. У результатах дослідження виявлено проблему формування комунікативної компетентності в сучасних умовах навчання. Розглянуто питання сучасної методики підвищення рівня комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти на заняттях з іноземної мови. У висновках відзначено ефективність онлайн-платформ (Puzzle-English, Skyeng, Duolingo, Lingualeo тощо) та важливість змістовної роботи на заняттях іноземної мови.

Ключові слова: онлайн-платформи, іноземні мови, комунікативна компетентність, дистанційне навчання.

У своїй професійній діяльності сучасний фахівець будь-якої спеціальності стає активним учасником спілкування. Розвиток комунікаційної компетентності є актуальною вимогою конкурентоспроможності на ринку праці та використання власних переваг. Набуття та розвиток відповідної компетенції включає не лише загальне оволодіння граматичними структурами іноземних мов, продуктивну роботу з їх вивчення, а й розвиток живого мовлення з урахуванням сучасної цифровізації, інформаційних технологій, сленгу, особливих зразків мовлення тощо. Ця проблема потребує більшої уваги з огляду на необхідність розвитку soft skills у студентів вищої освіти. Варто також враховувати необхідність зміни педагогічних парадигм, які мають перенести акцент у навчанні з простого запам'ятовування слів, правил, конструкцій на творче оволодіння розмовною мовою, уміння грамотно і коректно висловлювати свої думки, вміння спокійно та впевнено спілкуватися.

Дослідники Ahnagari & Zamanian (2014) охарактеризували особливості розвитку міжкультурної компетентності, представили аналіз різних точок зору на трансформацію міжкультурної компетенції в аудиторіях з англійської як іноземної. У той же час досліджено ключові аспекти розвитку міжкультурної комунікативної компетенції, яка є ключовим елементом навчання іноземної мови, підвищує потребу в адаптації форм і методів навчання для підвищення полікультурної обізнаності студентів. Костиця та ін. (2022) вважають, що навички міжкультурного спілкування є міжнародним інструментом розвитку англомовних комунікативних компетенцій.

Дистанційне навчання іноземних мов стає все більш популярним серед тих, хто хоче вивчати іноземну мову, але не має можливості чи бажання відвідувати аудиторні заняття. Цей метод навчання дозволяє студентам вивчати мову на відстані за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернету. На думку дослідників, дистанційне навчання іноземних мов – це процес вивчення іноземної мови за допомогою Інтернету, відеоконференцій, спеціальних навчальних платформ та інших електронних засобів спілкування.

Дистанційне навчання іноземних мов може бути різноманітним: від самостійного навчання на спеціальних сайтах до віртуальних занять з викладачем, які проводяться за допомогою веб-камери та інших електронних засобів зв'язку. Дистанційне навчання іноземних мов також може бути більш доступним для студентів з різним рівнем знань. Однак є і деякі недоліки. Студенти вищих навчальних закладів можуть відчувати брак взаємодії з іншими студентами та викладачами. Тому навички спілкування, які в сучасному світі є надто важливими, щоб ними нехтувати, можуть опинитися під загрозою. Комунікативна компетентність – це повний набір комунікативних та організаційних навичок, включаючи самовираження, здатність аргументувати власну точку зору та вміння задавати запитання –

найвищий рівень комунікативної компетентності. Показниками рівня міжособистісної взаємодії є емпатія (здатність розуміти внутрішній світ інших), самоконтроль, вербальна та невербальна культура спілкування. Зміна, яка зараз відбувається в контексті дистанційного навчання, є викликом не лише для студентів вищих навчальних закладів, а й для викладачів. Особливості дистанційного навчання, такі як об'єктивність спілкування, тривале перебування перед монітором, занурення у віртуальне середовище, вимагають від студентів і викладачів самомотивації до навчання та самодисципліни.

Розвинена професійна мотивація є найважливішим фактором формування мотивації навчальної діяльності майбутніх спеціалістів різних галузей. Доцільно розглядати питання формування мотиваційної основи розвитку компетентності в області вивчення іноземних мов з точки зору ролі професійної мотивації у формуванні мотивації навчання, оскільки іншомовна компетентність трактується в контексті професіоналізму фахівця [1].

З метою формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти на заняттях з іноземної мови пропонується запровадити окремі прийоми використання інтерактивних технологій як інноваційних методів професійного розвитку майбутніх спеціалістів. Формування методів інтерактивних технологій організації навчання орієнтоване на інноваційні засоби та їх активне впровадження в системі ВНЗ. Це відповідає пріоритетним напрямкам гармонізації української освітньої системи з вимогами провідних освітніх систем, тобто використання інноваційних методик корелює із сучасними суспільними запитами та потребами майбутніх фахівців.

Інноваційна спрямованість освітніх процесів спрямована на створення якісних і кількісних змін у діяльності суб'єктів навчання, що призводить до забезпечення відповідності цілей, завдань і загального змісту освіти актуальним вимогам і потребам майбутніх спеціалістів, розвитку в них навичок професійної діяльності, та соціальної мобільності, створення можливостей для якісної співпраці з використанням іноземних мов, впровадження новітніх наукових досягнень у педагогічну практику, що також сприятиме забезпеченню якісної іншомовної компетенції.

Інноваційний напрямок сучасного освітнього процесу базується на певних формах організації навчання. У сучасних умовах особливої актуальності набувають демократичні форми взаємодії учасників освітнього процесу, спрямовані на рівноправну участь суб'єктів освіти на всіх етапах формування іншомовної комунікативної компетенції. Не менш важливими є інтерактивні форми, засновані на безпосередній активній взаємодії здобувачів вищої освіти під час аудиторної та позааудиторної роботи. Онлайн-платформи особливо ефективні для розвитку комунікативної компетентності. Зокрема, канали Futurelearn, Puzzle-English, Skyeng та YouTube допомагають вивчати нові слова, повторювати складні конструкції та переглядати їх у живому спілкуванні. Платформа Duolingo також є зручним додатком для самостійного вивчення іноземних мов, зокрема для початківців, які хочуть зрозуміти базову лексико-граматичну структуру мови.

Загалом найбільш актуальними є декілька шляхів підвищення комунікативної компетенції на заняттях з іноземної мови. Насамперед йдеться про закріплення практики усного мовлення, читання та аудіювання, користування Інтернет-ресурсами, обов'язкове та регулярне відвідування занять, активну роботу над помилками, щоб уникнути їх у майбутньому. Вивчення іноземних мов має великий потенціал для розвитку особистості. Добре володіння іноземною мовою дозволяє майбутнім фахівцям ефективно здійснювати професійну діяльність у своїй сфері, що значно підвищить їх рівень мовної підготовки.

References:

1. Сушенцева Л. Л. Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних закладах: теорія і практика: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2011. 439 с.

2. Vasylyshyna, N. (2020). The foreign-language communicative competence grounds of master course students. *Scientific Bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University Named After K. D. Ushynsky*, 2020(1 (130)), 114–119. <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2020-1-15>.
3. Wendy F. (2002). Book review of Making Content Comprehensible for English Language Learners: The SIOP Model by Jane Echevarria. *Journal of Education for Students Placed at Risk (JESPAR)*, Vol. 7. Issue 1, p.16-17.